

A FDELING CTUEEL

André Groeneveld over de afdeling Collecties

Een museum is volgens Van Dale een gebouw waarin voorwerpen van culturele waarde bijeengebracht zijn en uitgesteld worden. Deze beschrijving gaat voor het Zuiderzeemuseum niet geheel op, omdat een gedeelte van de collectie ook in de openlucht tentoongesteld is en ook de gebouwen zelf tot de collectie behoren. Desalniettemin zijn hier tienduizenden voorwerpen verzameld, die voor publiek te zien zijn in het binnen- en buitenmuseum of opgeslagen liggen in één van de depots. Deze voorwerpen vormen de roerende collectie en daar moet goed voor gezorgd worden. De collectie moet worden geregistreerd, geconserveerd, gerestaureerd en toegankelijk gemaakt.

Door Bianca van Putten

Met de zorg voor de collectie zijn vele handen gemoeid. Zo'n 15 mensen zijn, betaald of vrijwillig, op een of andere manier bezig met het beheer van de omvangrijke collectie. Van registrar tot depot-beheerder en van vrijwilliger textiel tot bibliothecaris, allen zijn enorm begaan met het lot van de Zuiderzee museumcollectie. André Groeneveld is organisatorisch medewerker Behoud en Beheer en houdt zich, kort gezegd, bezig met het controleren van de collectie. Als onderdelen in de collectie de aandacht verdienen, onderneemt hij actie. Zo zit hij momenteel midden in een project waarin 4.500 krijt- en houtskooltekeningen omgepakt worden in zuurvrij papier. Dit omvangrijke project is mede uitgevoerd door de Stichting Museaal en Historisch Perspectief Noord-Holland. Om de kosten te drukken, regelden zij centraal de inkoop en menskracht voor meerdere musea tegelijk en vroegen ook de bijbehorende subsidie aan. André coördineert het project intern en onderhoudt de contacten met leveranciers en de stichting om dit jaar alle 4.500 objecten weer voor 15 à 20 jaar veilig te stellen.

Restauratie

Soms is er iets dusdanig mis met een object dat er een restaurator aan te pas moet komen. Er zijn 11 restauratieateliers waar wij als Zuiderzeemuseum zaken mee doen. André prefereert de kleinere ateliers vanwege het persoonlijke contact, de flexibiliteit en het kostenplaatje. Het zijn gespecialiseerde vakmensen die veel werken voor de grotere musea in Nederland. Voor iedere discipline (schilderijen, lijsten, papier, hout, gepolychromeerd hout, metaal, glas, keramiek en textiel) onderhouden we een relatie met minimaal één atelier. Momenteel worden enkele stoelen (1880-1890) uit de stijlkamer in het Amsterdamse Huis gerestaureerd. Anders dan in de meeste andere musea wordt een deel van de collectie hier nog gebruikt voor de doeleinden waar het ooit voor gemaakt is. Dat brengt echter ook met zich mee dat deze objecten kwetsbaarder zijn.

Daar komt nog bij dat de tijd voortschrijdt en sommige objecten niet zo makkelijk meer vervangen kunnen worden als een aantal jaar terug. Zo waren gehoute meubels en petroleumstellen in 1983 nog voldoende verkrijgbaar, maar zijn die anno nu schaars geworden. Historisch gezien worden deze objecten dus steeds waardevoller. Als we deze objecten toch willen blijven benutten betekent dit dat er steeds meer gebruik moet worden gemaakt van restauratoren. Een andere optie is het laten maken en inzetten van replica's.

Klimatiseren

Zoals gezegd is het Zuiderzeemuseum met het buitenmuseum eigenlijk een beetje een atypisch museum. Hier vind je voorwerpen (collectie) tentoongesteld in panden (collectie), maar dat brengt wel met zich mee dat deze niet geconserveerd wordt onder de meest ideale omstandigheden. In sommige panden zelfs verre van dat. Met zogenaamde dataloggers wordt momenteel in tien panden de relatieve luchtvochtigheid en temperatuur bijgehouden. Aan de hand van de staatjes kun je zien dat deze aanzienlijk kunnen schommelen, wat voor de collectie zeer ongunstig is. Om de schommelingen te verminderen kunnen er verschillende acties ondernomen worden. Er zou bijvoorbeeld (ook 's zomers) gestookt kunnen worden om grondvocht te verminderen. Om de lichtinval te beperken is er reeds UV-folie op de ramen van alle ingerichte panden geplaatst. Het effect dat licht op objecten heeft, uit zich in het Harderwijkerstraatje bijvoorbeeld in het fotoalbum dat daar op tafel ligt. De onderkant is knalblauw, terwijl de bovenkant grijsblauw van kleur is geworden. Zelfs onder de ideale omstandigheden van het binnenmuseum is er overigens lichtvervuiling. Een goed voorbeeld hiervan ziet u op de foto. Op de velours ondergrond in de vitrines, die door neonbuizen werden verlicht, lagen zilveren objecten. Toen het zilverwerk na ongeveer een half jaar werd verwijderd, werd de verkleuring van de stof duidelijk zichtbaar. ■